נד: כהן גדול פרק שביעי נזיר

א ואינו סותר את הקודמים ומתחיל ומונה מיד וקרבן אין לו: ב באמת אמרו ימי הזב והזבה וימי הסגרו של מצורע הרי אלו עולין לו:

גמ' א) ואלו הן הסככות ג אילן המיסך על הארץ ופרעות (א) ד היוצאות מן הגדר: וארץ העמים: איבעיא להו ה ארץ העמים ו משום אוירא גזרו עליה או דילמא ז משום גושא גזרו עליה ת"ש ומזה בשלישי ובשביעי ואי אמרת משום אוירא הזאה למה לי אלא לאו משום גושא לא לעולם אימא לך משום אוירא וכי קתני אשארא הכי נמי מסתברא מדקתני וכלים הנוגעים במת ח הני כלים בני הזאה אינון אלא שמע מינה אשארא

לימא

ואינו סותר את הקודמים. וגם אין עולין לו למנין נזירותו: ומתחיל ומונה מיד. במקום שפסק למנות כשנטמא לא' יתחיל למנות שימי טומאה אין עולין לו לימי נזירותו וגם קרבן שנזיר טמא מביא חטאת ועולת העוף ואשם זה אינו מביא וקשה לרש"י דבשלמא כולהון ניחא דכי נמי אינו סותר הקודמין אין עולין לו אלא כלים הנוגעים במת דאפי' כלי שטף קאמר כדמשמע בגמ' וכשנגע בהם הנזיר אינו טמא אלא טומאת ערב [אמאי] אין עולין לו: **באמת** אמרו ימי הזב והזבה. נזיר שהתחיל למנות ונעשה זב: וימי הסגרו. שפרחה בו צרעת והסגיר אותו הכהן ועמד בעיניו או כיהה עולין לו לימי נזירותו: **אילן** המיסך על הארץ. כפ' דם הנדה (נדה נז.) אמר דמדאורייתא לאו אהל מעליא שהענפים רחוקים זה מזה ואין בהם פותח טפח אף כי יש בודאי כזית מן המת תחת אחת מהן ומן התורה טהור כי הלך תחת כולן ורבנן הוא דגזרו טומאה בהולך תחתיו: **ופרעות** אבנים היוצאות מן הגדר. הסמוך לבית הקברות ויש שם נפל תחת אחת מן האבנים וגזרו חכמים טומאה למהלך תחת אחת מן האבנים אף כי ספק טומאה ברה"ר ספקו טהור ובמס' נדה (ג"ז שם) משמע דמהלך על פני כולה טמא בודאי: **ארץ** העמים על אוירא גזרו. כגון מהלך בשידה תיבה ומגדל גדולות יותר ממ' סאה שאין מקבלין טומאה או על גשר ארץ העמים או הנכנס בקרון או בספינה שהחמירו בה יותר מבאהל המת כדי שלא יצא מארץ לחו"ל: **או דלמא משום גושא.** דוקא המאהיל על גושא גזרו כמי שמאהיל על המת מפני מתי מבול או מפני רוב מישראל שנהרגו בחו"ל אבל הנכנס בשידה תיבה ומגדל או בקרון או בספינה לא והא דמשמע בפ"ק **דשבת** (ד' טו:) דגזרו על גושא ועל אוירא התם ה"פ בין לנוגע בגושא בין מאהיל על גושא בלא שום הפסק לגושא [אבל] בבא בשידה תיבה ומגדל שיש הפסק לא איירי והקשה הרב ר' יעקב מאורלינ"ש **דתנן** ו)בפ"ק דאהלות ואלו מטמאין במגע ובמשא ולא באהל ארץ העמים ובית הפרס כו' והכא משמע דפשיטא לן דמטמא באהל כי מאהיל מיהא על גושא בלא הפסק שידה תיבה ומגדל ותירץ דהתם מיירי בגושא הבא מארץ העמים לא"י ור"ת אומר דהיא נשנית קודם גזרה אחרונה דשבת דאמר התם (בפ"ק דשבת שם) דמעיקרא לא גזרו על אוירא ולא כלום ועי"ל דאינו מטמא עד שיכנס שם ראשו ורובו כדמשמע בשלהי סוגיין ולא כשמכניס ידו לבד דאילו באהל המת מטמא אפי' במכניס ידו: **ת"ש** ומזה בג' ובז' ואי אמרת משום אוירא הזאה ל"ל. דאינו סברא שיטהרו בהזאת ג' וז' הואיל ומטמא אף כי הפסק בינו ובין הגוש דאינו כלל מענין טומאת אהל המת להצריך הזאה ג' וז' ומשני כי קתני אשארא ה"נ מסתברא מדקתני וכלים הנוגעים במת הני כלים בני הזאה נינהו. והלא אינו טמא הנוגע בהן רק טומאת ערב ולא טומאת ז' אלא ש"מ אשארא דמשמע ליה דאפילו בכלי שטף איירי דנגעו במת דהוו אב הטומאה והנוגע בהם טמא טומאת ערב כנוגע בטמא מת בעלמא דלא בעיא הזאה אלא ש"מ אשארא וא"ת ולישני ליה דהני כלים בכלי מתכות איירי דאדם הנוגע בהם טמא טומאת ז' ובעי הזאה ג' וז' דחרב כחלל ואור"ת דע"כ לא מתוקמא מתני' בכלי מתכות דא"כ הנזיר מגלח דחרב הרי הוא כחלל. ושלח לו רבינו חיים כהן איזה בית אשר תבנו לי א) דאין נזיר מגלח עליו וה"ה דכהן מוזהר עליו ואין לך בית שאין בה שום כלי מתכות שהיה באהל המת או שום מסמר כדאמרי' במס' שמחות (פ"ד הל' כא) כל טומאה שהנזיר מגלח עליה כהן מוזהר עליה ותו דנהדיא תניא בתוספתא ובמס'5 אהלות (פ"א) דקחשיב התם ד' טומאות במת כיצד כלים הנוגעים במת ואדם בכלים וכלים באדם טמאים ז' והרביעי בין אדם בין כלים טמאין טומאת ערב וקאמר בד"א לתרומה וקדשים אבל נזיר אין מגלח אלא על המת בלבד פי' למעוטי כלים הנוגעים במת דאיירי כהן דהא ודאי מגלח על אבר מן החי ולכל הני דתנן במתני' וע"כ מתני' דהתם בכלי מתכות איירי דבכלי שטף אי אפשר להיות טמאים ד' [אלא] דוקא6 בכלי מתכות דאמר רחמנא חרב כחלל משכחת להן כמו שמפורש אבל כלי שטף אינו כחלל אלמא דאין הנזיר מגלח עליהן * והא דלא אוקי מתני' בכלי מתכות משום דבלאו הכי קים ליה דקתני אשארא דע"כ לאו אכולהו קאי ומזה בג' וז' דהא קתני נמי ימי ספרו וימי גמרו דלאו בני הזאה אינון. ומשמעתין קשה למה שפירש הר"ר יצחק מסימפונ"ט דמתני' דאהלות בין בכלי מתכות בין בשאר כלים דכולהו גמרי מכלי מתכות דאמר חרב הוא כחלל וה"ה לשאר כלים דנהדיא אמרי' בשמעתין דנוגע בשאר כלים אינו טמא אלא טומאת ערב ומיהו קצת יש לדחות דהא דפריך הכא בני הזאה נינהו לאו אכלים הנוגעים במת אלא אספרו ואגמרו קאי דבתר הכי והוי כמו וכו' * ולא נ"ל ול"ע מהרפ"ש. והר"ר יצחק הביא ראיה מתוספתא דכלים (פ"ו מב"ק) החמת שהיא נתונה בתנור ופיה למעלה מן התנור ועצם כשעורה כרוך בקיב או בנייר ונתון לתוכה הוא טהור והתנור טהור משום דכרוך בקיב והתנור טהור דתוכו ולא תוך תוכו בא הטהור ואחז בו והעלהו טמא לפי שהסיט עצם כשעורה וטמא את החמת חזרה החמת וטמאה את התנור אלמא דחמת כאדם ונעשית אב הטומאה לטמא את התנור ואע"ג דלאו כלי מתכות הוא משוינן ליה כאדם להיות אב הטומאה כמוהו שניטמא בעצם דהוי אבי אבות ויש לדחות דהתם משום דיקרב כליקרב הוא דהאדם ניטמא במשא דעצם כשעורה ב] ובשעה שהיה [נושא עצם המת שהוא] אבי אבות באותה שעה היה נוגע בחמת והחמת בתנור. ועוד הביא מדאמר בספרי כל אשר יגע בו הטמא יטמא למה נאמר לפי שנאמר בחלל חרב בא הכתוב ולימד על החרב שהוא מטמא טומאת שבעה למדנו לכלים ואדם כלים ואדם וכלים מנין ת"ל וכבסתם בגדיכם ביום השביעי וטהרתם פי' שהבגדים שנוגעין באדם שנוגע במת טמאים ז' ו)והתם בגדים משמע אף בשאינן כלי מתכות ואור"ת דתכשיטי כלי מתכות שפיר מיקרו בגדים כדכתיב בבגדי כהונה (שמות כח) אלה הבגדים אשר יעשו וחשיב ציץ וכללא דמילתא כלים במת וכלים באדם ואדם בכלים7 (וכלים בכלים) הרי הן כמו8 אדם במת ואדם בכלים ג] וכלים בכלים ואדם באדם ירדו מעלה אחת דאילו כלי מתכות במת הרי הן כמוהו דחרב כחלל וגם כלים באדם כדכתיב (במדבר לא) וכבסתם בגדיכם אבל כלים בכלים לא אשכחן שיעשו כיוצא בהן וכלים בכלים השלישי אינו אלא ערב9 בין אדם בין כלים (באדם) אבל כלים באדם הכלים כמו האדם מה האדם טמא ז' אף [כלים] ד] הנוגע ז'10 וכלים במת הרי הן כמת מה המת אבי אבות לטמא אדם וכלים טומאת ז' אף כלי מטמא אדם וכלים טומאת ז' ותו לא מידי:

לימא

ואין סותר את הקודמין. והאי דתנן בפ' הריני נזיר מגלח (לעיל יט:) מי שנזר נזירות מרובה והשלים נזירותו ואחר כך בא לארץ כו' ב"ה אומרים נזיר כבתחלה וסותר את הקודמין התם הוי טעמא לפי שעשה נזירותו בח"ל ואין עיקר נזירות א) אלא בא"י אבל כאן שעשה(ב) ואחר כך יצא אינו צריך לסתור את הקודמים: ד)ג)**וספרו של מצורע.** דהיינו אחר חלוטו הוא דהאי קרא וכבס בגדיו וגו' (ויקרא יד) בסוף ימי חלוטו כתיב דהיינו כשנתרפא מצרעתו כדכתיב בריש דעניינא ויצא הכהן אל מחוץ למחנה וראה הכהן והנה נרפא וגו' ואז הוא מגלח כדכתיב וגילח את כל שערו ומתחילין ימי ספירו ולאחר ימי ספירו מגלח פעם שנית כדכתיב בההוא קרא גופיה וישב מחוץ לאהלו שבעת ימים וכתיב והיה ביום השביעי יגלח את כל שערו וגו' וימי ספירו של מצורע אותן ימים שכתוב בהן וכבס המטהר וגלח את כל שערו ורחץ במים ואחר יבא אל המחנה וישב מחוץ לאהלו שבעת ימים וימי גמרו של מצורע היינו ימי חלוטו דכתיב בהו (שם יג) בדד ישב מחוץ למחנה מושבו ג) אחר תגלחיות הללו של מצורע אינו סותר את הקודמין ואחר יתחיל למנות ימי נזירותו אלא למקום שפסק יתחיל והוא שתהא נזירות מרובה כדי שיהא בו גידול שיער ל' יום לאחר שנתגלח בתגלחיות שתים של מצורע ואף אותן ימים של ספרו ושל גמרו אין עולין לו למנין: **באמת אמרו.** הלכה היא למשה מסיני ימי הזב והזבה וימי הסגרו של מצורע ימים הראשונים שכתוב בהן (שם) והסגיר הכהן שבעת ימים וכתיב והסגירו הכהן שבעת ימים שנית עולין לו ממנין ימי נזירותו. ולקמן ה) מפרש מהיכא ד)גמיר: **גמ' איבעיא להו ארץ העמים משום אוירא.** נמי גזרו עלה והיכא דאיכא אוירא בלא גושא כגון דנכנס בה בקרון או בספינה שלא פסע לארץ אלא נכנס ה)בה באוירא (ג) קליש ליה טומאה: **או דילמא משום גושא.** דטומאה חמורה הוא דגזרו עליה ולא משום אוירא דהיינו טומאה קלה ואם נכנס בה ברגליו כמאן דנגע בקבר דמי אבל בקרון לא: **ואי אמרת משום אוירא.** ו)היכא דליכא אוירא בלא גושא מי הויא לה טומאה חמורה כולי האי דתיבעי הזאה שלישי ושביעי: **וכי קתני.** ומזה בשלישי ובשביעי אשארא אסככות ופרעות ולאו אארץ העמים: **הכי נמי מסתברא.** דלא אכולהו קאי מדקתני כלים הנוגעים במת: **והני כלים בני הזאה נינהו.** כלומר ואם נוגע נזיר בכלים הנוגעים במת צריך הזאה בתמיה: **אלא לאו שמע מינה.** לאו אכולהו קאי אלא אשארא קאי אהנך [דבני] הזאה נינהו:

מאי

עין משפט נר מצוה

נא א מיי' פ"ו מהל' נזירות הלכה ז:
נב ב מיי' שם הלכה ט:
נג ג ד מיי' שם הלכה ו ופי"ג מהל' טומאת מת הלכה ג סמג עשין רלח:
נד ה מיי' פ"ו מהל' נזירות הלכה ח:

◆

מוסף רש"י

אילן המיסך על הארץ. והוא סמוך לדרך בית הקברות וזימנין דמתרמי בין השמשות וקברי התם (נדה ז.). היוצאות מן הגדר. אבנים גדולות ובולטות מן הגדר וקברו תחת אחת מהן ואין אנו יודעין תחת איזהו מהן (שם).

◆

פי' הרא"ש

ילן המסך על הארץ ענפיו מובדלים ויש כזית זת תחת אחד מן הענפים אין ידוע תחת איזו. וכן רעות אבנים הבולטות מן גדר ויש כזית מן המת זחת א' מהן ואין ידוע זחת איזו ומיירי שהן חבות טפח דהכי משמע ' דם הנדה בסופו זהמהלך תחת כולו טמא דאי אלא שאויר מפסיק ניהם והלך הנזיר תחת ' מהם. ויר' לי דמיירי והאילן עומד ברה"ר וכן אבנים בולטים ברה"ר ספק טומאה ברה"ר טהור חכמים גזרו עליו טומאה בל ברה"י הוי טומאה אורייתא וסותר ומביא רבן כדמוכח לקמן רפ"ב ויר': משום אוירה גזרו והאויר יטמא אפילו אינו אהיל על הגושא כגון נכנס לה בקרון ובספינה ר בשידה תיבה ומגדל ומחזיקים מ' סאה שאינן קבלים טומאה וחוצצין פני הטומאה: ואי אמרת וירה גזור הזאה למה לי כיון דאמרי' הנכנס בדבר חוצץ טמא א"כ לא גזרו ליה משום טומאה אלא ומרא בעלמא החמירו ליה כדי שלא יצא אדם ארץ לחו"ל וא"כ הזאה מה לי: אלא לאו משום ישא. שגזרו עליה מאהיל על המת לפי שאין ציינים בה קברים הוא בעי הזאה: וכי קתני ומזה שארא רביעית דם ורובע צמות וביוצא בדם: הני לים בני הזאה נינהו פי' דם הנוגע בכלים בר זאה הוא בתמיה והלא כלי אב הטומאה ואדם נוגע בו ראשון וטמא טומאת ערב:

מסורת הש"ס

א) נדה נז. [תוספתא דאהלות פי"ט אהלות פ"ח מ"ב], ב) [לעיל כ.], ג) [לעיל יט:], ד) [עיין לעיל], ה) [דף נו:], ו) [נ"ל בפרק שני], ז) ל"ל יטמא,

◆

נוסחת הריב"ן

א) בחו"ל אבל כאן שעשה נזירותו בארץ ואח"כ: ב) גלוין ושפילו כו': ג) מחוץ למחנה מושבו אין הנזיר מגלח על טומאה זו פעם שלישית לכשיתרפא מצרעתו לאחר תגלחיות שתים של מצורע ואח"כ יתחיל למנות לימי נזירותו כו' שתים שבמצורע ואף כו' לו מן המנין: ד) יליף: ה) נכנס ליה באוירא קליש ליה: ו) וכל היכא כו' ושביעי אע"ג דלא הוה נמי הס"ד:

◆

הגהות הב"ח

(א) גמ' ופרעות אבנים היוצאות: **(ב)** רש"י ד"ה ואין סותר וכו' אבל כאן שעשה נזירות בארץ ואחר כך יצא וכו' הקודמין הס"ד ואח"כ מ"ה וימי ספירו של מצורע וכו' וכבס המטהר את בגדיו: **(ג)** ד"ה איבעיא להו וכו' דקליש ליה:

◆

גליון הש"ס

גמ' ארץ העמים משום אוירא. עיין לעיל דף כ ע"א: תוס' ד"ה ת"ש וכו' והא דלא אוקי מתני' בכלי מתכות. עי' במאור פ"ד דחולין דף עא ע"ב ד"ה כי קאמר רבה דאדם נוגע בחרב שנטמא במת דאין לו הזיי' ג' וז': **באד"ה** ולא נראה לי וצ"ע. עי' שבועות ד' ע' ע"ב תד"ה כדאמר. ושם דף מא ע"א ד"ה ומאן דתני. ובגיטין דף פ ע"ב ד"ה זו דברי ר"מ:

◆

הגהות מהר"ב רנשבורג

א] תוד"ה ת"ש וכו' אשר תבנו לי דאין. תיבת דאין נמחק. וצ"ל דאם: **ב]** באד"ה דעצם כשעורה אבי אבות ובשעה שהיה נושא עצם וכו' מדאמר בספרי לכל כנ"ל: **ג] באד"ה** וכללא דמילתא וכו' ואדם בכלים דכלים בכלים כנ"ל ועי' א"מ: **ד]** באד"ה אף כלים הנוגעים באדם ז' וכו' כנ"ל:

◆

הגהות התוספות

1. תיבת לא נמחק. 2. נדל"ל לר"ש. 3. נ"ל אף כי. 4. (ישעיה סו). 5. נ"ל דמס'. 6. בס"א דדוקא. ותיבת אלא נמחק. 7. תיבות ואדם בכלים נמחק. 8. נ"ל כמוהו, וכ"ה בס"א. 9. נ"ל טומאת ערב. 10. נ"ל אף כלי הנוגע בו טמא ז'.